

законом і судом. Окрім принципу верховенства права в апеляційному провадженні вагому роль відіграють і такі принципи судочинства, як принцип територіальності, спеціалізації та інстанційності. Поряд із вищезазначеними принципами, також важливими принципами, що реалізуються в апеляційному провадженні, є принципи змагальності та диспозитивності, гарантією реалізації яких є забезпечення оптимального балансу прав і обов'язків учасників справи і суду у змагальному процесі не тільки в суді першої інстанції, але й в стадії апеляційного провадження. Відповідно до принципу гласності та відкритості судового процесу, розгляд справ у судах апеляційної інстанції проводиться усно і відкрито та здійснюється державною мовою. Належної уваги, також, приділено дослідженню принципу пропорційності, який є новим у цивільному процесуальному законодавстві України.

Список використаної літератури:

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-42. – Ст. 492.
3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 41. – Ст. 529.

Ключові слова: апеляційне провадження, апеляційний перегляд справ, принципи цивільного процесуального права, верховенство права.

Ключевые слова: апелляционное производство, апелляционный пересмотр дела, принципы гражданского процессуального права, верховенство права.

Key words: appeal proceedings, appeal review of cases, principles of civil procedural law, the rule of law.

СТОЯНОВА ТЕТЯНА АНАТОЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент*

ЕЛЕКТРОННЕ СУДОЧИНСТВО В ОКРЕМОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Судочинство у формі електронного правосуддя є одним із ключових аспектів електронної демократії як складової інформаційного суспільства.

У 2003 р. в Женеві було прийнято Декларацію принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті» [1], в якій було заявлено, серед іншого, про спільне прагнення і рішучість країн-учасниць з'їзду побудувати інформаційне суспільство, орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх та спрямоване на розвиток. Крім того, було зазначено, що інформаційно-

телекомунікативні технології слід застосовувати як важливий інструмент належного державного управління (п. 38 Декларації).

Застосування інформаційно-телекомунікативних технологій в контексті саме юриспруденції більш детально було конкретизовано у Рекомендації REC(2001)2 Комітету Міністрів Ради Європи, в якій зазначено, що в основі стратегії розвитку ІКТ в юридичному секторі (як і в інших секторах) має бути закладений принцип, відповідно до якого використання вказаних технологій ґрунтується на розумінні особливих обставин, умов та завдань юридичного сектору.

Станом на сьогодні завдання, визначені названою вище Концепцією електронного суду для системи «Електронного суду», було реалізовано лише частково. Реалізована частина проекту «Електронний суд» – це підсистема в системі Єдиної судової інформаційної системи України, призначена для забезпечення своєчасного отримання учасниками судового процесу повісток та повідомлень про розгляд судових справ та процесуальних документів, ухвалених під час розгляду справ.

Але, у зв'язку із пандемією коронавірусу COVID-19 в світі та в Україні, склалася ситуація, що зумовила активізацію процесів застосування електронного судочинства. Так, 11 березня 2020 року Кабінетом Міністрів України була прийнята Постанова «Про захист населення від інфекційних хвороб» з метою запобігання поширення на території України COVID-19 на усій території України та встановлено карантин [2]. Уся країна опинилась в стані зупинення багатьох процесів, що не могло не мати вплив на роботу органів судової влади та здійснення правосуддя. За для запобігання зупиненню процесів пов'язаних із захистом прав громадян в судах були активізовані елементи електронного судочинства, що допомогли запобігти виникненню тривалої неможливості захистити свої права у суді.

Так, 2 квітня 2020, набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [3], яким було внесено зміни до Цивільного процесуального кодексу, зокрема.

Які ж основні прояви та елементи електронного суду стосуються справ окремого провадження? І чи торкнулися зазначені зміни в цивільному процесуальному законодавстві порядку розгляду справ окремого провадження. Безумовно, так. Не вдаючись в тривалу дискусію, тезисно можна виділити такі ключові моменти, як:

заявник та зацікавлені особи, як учасники справи, в тому числі в справах окремого провадження, мають право приймати участь в судових засіданнях в режимі відео конференції, відповідно до Наказу ДСУ України від 8 квітня 2020 № 169. За для такої участі учасник справи повинен надати до суду відповідну заяву не пізніше ніж за п'ять днів до початку судового засідання, зареєструватися за допомогою ЄЦП в системі (Easy Con) на офіційному порталі судової влади України та перевірити наявні у нього технічні засоби на відповідність технічним вимогам. Ризики переривання зв'язку покладені на учасника справи, який подав заяву;

– процесуальні строки, в тому числі строки набрання чинності судовим рішенням продовжуються на строк дії такого карантину. Отже, в

справах окремого провадження, також, зацікавлена особа не позбавлена можливості, по-перше реалізувати своє право на апеляційне оскарження, по-друге не позбавлена можливості захисту свого порушеного права шляхом вирішення справи та ухвалення судового рішення;

- активізація подання усіх заяв з процесуальних питань через систему електронний суд;

- активізація подання електронних доказів. Для справ окремого провадження застосування усіх видів електронних засобів доказування (електронні документи, в тому числі текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо, веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних, інші дані в електронній формі) в зазначений період дало можливість не зупиняти чи відкладати здійснення провадження у справі, а продовжити розгляд справ.

Зазначені особливості застосування елементів електронного суду в справах окремого провадження є тільки основними та загальними особливостями, що були дослідженні та будуть дослідженні після закінчення карантину на підставі аналізу судових рішень, що будуть ухвалені за такий період.

Список використаної літератури:

1. Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті: Декларація, ратифікована ВРУ 12.12.2003. Електронний ресурс : Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c57.
2. Про захист населення від інфекційних хвороб: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020. Електронний ресурс : Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zapobigannya-poshim110320rennyuna-teritoriyi-ukrayini-koronavirusu-covid-19>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.20. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>
4. Порядок роботи з технічними засобами відеоконференцзв'язку під час судового засідання в адміністративному, цивільному та господарському процесах за участі сторін поза межами приміщення суду: Наказ ДСУ № 169 від 8 квітня 2020. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://court.gov.ua/press/news/922478/>

Ключові слова: електронне судочинство, окреме провадження, електронні докази, процесуальні строки, судові рішення, участь в судовому засіданні в режимі відео конференції.

Ключевые слова: электронное судопроизводство, особое производство, электронные доказательства, процессуальные сроки, судебные решения, участие в судебного заседании в режиме видео конференции.

Key words: electronic proceedings, special proceedings, electronic evidence, procedural timelines, court decisions, participation in the trial in the form of video conferences.